

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Ion GUZUN
Boris TALPĂ
Anatolie ȚURCAN

a examinat admisibilitatea în principiu a recursul ordinar declarat de avocatul Anton Vasile în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 decembrie 2022, în cauza penală privind-l pe

LUPAȘCO Iulian XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.05.2022 – 14.06.2022;

Instanța de apel: 20.07.2022 – 14.12.2022;

Instanța de recurs: 28.04.2023 – 05.07.2023.

1. Prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Central, din 14 iunie 2022, *cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală*, Lupașco Iulian a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Prin sentință s-a admis în parte acțiunea civilă, cu încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate Evghenii Abramschi a daunei materiale - 4894,85 lei, prejudiciului moral - 15.000 lei, cheltuieli de asistență juridică - 5000 lei și cheltuieli judiciare în beneficiul statului - 448 lei, soluționându-se chestiunea referitor la corpurile delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Lupașco Iulian a fost condamnat pentru aceea că, la data de 06.03.2022, aproximativ la ora 01:30, fiind în stare de ebrietate și aflându-se la stația Peco „Vento” amplasată în XXXXX, fiind în prezența mai multor persoane, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, încălcând ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, în mod intenționat a inițiat un conflict cu Abramschi

Evgheni, locuitor al XXXXX, căruia i s-a adresat cu cuvinte necenzurate, aplicându-i ulterior mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite regiuni ale corpului, manifestând astfel o neglijare premeditată și demonstrativă a conduitei sale în societate, urmărind manifestarea bravurii și demonstrarea atitudinii sale sfidătoare față de cei din jur.

Conform raportului de constatare nr. 202219P0128 din 10.03.2022, la Abramschi Evgheni au fost constatate excoriații la cap, față, cotul drept, cutia toracică, genunchi, echimoze la față și urechea stângă, comoția cerebrală care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui corp contondent dur, posibil la data indicată și se califică ca vătămare corporală ușoară cu dereglarea sănătății de scurtă durată, acțiuni încadrate la art. 287 alin. (1) Cod penal, cu calificativele *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite cu aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Baban Nicolae în numele inculpatului, cu solicitarea atenuării pedepsei aplicate ultimului și respingerea acțiunii civile, reieșind din aplicarea incorectă de către instanța de fond a legii materiale, neaprecierea justă a probelor prezentate în ședința judecată și ca urmare încasarea exagerată a pagubei morale.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 14 decembrie 2022, apelul avocatului Baban Nicolae în numele inculpatului a fost respins ca nefondat, sentința s-a menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, examinarea cauzei s-a efectuat în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod pr. penală, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, recunoscute și acceptate de către inculpat în corespundere cu alin. (3) a respectivei norme, prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, prin care a recunoscut în totalitate fapta indicată în rechizitoriu și încadrarea ei juridică (f. d. 240).

În acest context, s-a menționat că la faza urmăririi penale, în instanța de fond și cea de apel, inculpatul și-a recunoscut integral fapta comisă, dovedită prin probele administrate, depunând declarații benevole în ce privește circumstanțele comiterii ei; împrejurările expuse colaborând întru-tot cu ansamblul probelor administrate în prezenta cauză, cărora instanța de fond le-a dat o apreciere obiectivă conform prevederilor art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al concludenței, utilității, pertinentei, veridicității și coroborării reciproce, cu expunerea nemijlocită în conținutul procesului- verbal al ședinței de judecată și sentința pronunțată pe caz, motivare pe care instanța de apel a acceptat-o și a însușit-o, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010.

Privitor la individualizarea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de principiului individualizării ei conform art. 7 Cod penal, reieșind din caracterul și

gradul prejudiciabil al faptelor comise, personalitatea lui și circumstanțele cauzei ce-i atenuază sau agravează răspunderea penală.

La fel, instanța de fond a dat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, coroborate cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, ce determină scopul și criteriile generale de individualizare a pedepsei, ținându-se cont de dreptul garantat de a beneficia de reducerea cu 1/3 a pedepsei penale în cazul acceptării examinării cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale.

Instanța de fond a ținut cont de personalitatea lui, caracterizată nesatisfăcător de către administrația publică locală (f. d. 35), lipsa evidenței la medicii narcolog și psihiatru (f.d. 35A), nu este la prima abatere de lege, anterior comițând fapte penale și contravenționale (f.d. 38-40), ceea ce-i determină caracterul criminal stabil și lipsa dorinței de corectare, iar pentru excluderea recidivării și prevenirea comiterii de noi fapte antisociale pasibile răspunderii penale, pedeapsa închisorii numită lui pe termenul stabilit este una strict necesară.

Respectiv, s-a atestat caracterul proporțional al pedepsei numite în raport cu fapta comisă și personalitatea inculpatului, fapt pentru care în respingerea solicitării privind aplicarea unei pedepse mai blânde, instanța de apel a reținut că recunoașterea vinovăției prin acceptarea probatoriului administrat pe caz și manifestarea unei căințe sincere, au constituit temei pentru aplicarea dispozițiilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, asigurând reducerea cu 1/3 a limitelor pedepsei penale, ceea ce face imposibilă invocarea acestor circumstanțe ca circumstanțe atenuante pentru a nu le admite "dubla valență", mai mult inculpatul a continuat activitatea criminală, neacordând credibilitate în reeducare și sincera intenție de a nu mai sta pe cale criminală, pentru prevenirea căreia, el urmează să-și execute integral pedeapsa stabilită.

Respectiv, funcțiile de constrângere și de reeducare, precum și scopul preventiv al pedepsei poate fi realizat numai printr-o justă individualizare a sancțiunii, care să țină cont de persoana căreia î-i este destinată, pentru a fi ajutată să se schimbe, în sensul adaptării la condițiile socio-etice impuse de societate, urmând ca pedeapsa să producă efecte asupra conduitei inculpatului, contribuind la reeducarea sa.

Totodată, fermitatea cu care o pedeapsă este aplicată și pusă în executare, intensitatea și generalitatea dezaprobării morale a faptei și făptuitorului, condiționează caracterul preventiv al pedepsei care, totdeauna, prin mărirea privațiunii, trebuie să reflecte gravitatea infracțiunii și gradul de vinovăție al făptuitorului. Numai o pedeapsă justă și proporțională este de natură să asigure atât exemplaritatea, cât și finalitatea acesteia.

În atare împrejurări, instanța de apel a conchis netemeinicia apelului apărării în numele inculpatului, motiv pentru care a respins ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a soluției instanței de fond.

Referitor la încasarea necorespunzătoare de la inculpat a daunei morale, instanța de apel a făcut trimitere la prevederile art. 219 alin. (1), 220 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală și la jurisprudența CtEDO în cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie

2003), în care Curtea a statuat, în principiu, că *atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit.*

Potrivit art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repara prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

La fel, conform dispozițiilor art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc, iar potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Astfel, că cuantumul despăgubirilor de ordin moral încasat de la inculpat de către prima instanță, a fost evaluat în raport cu suferințele de ordin moral și psihologic suportat de partea vătămată în legătură cu maltratarea lui cu pumnii și picioarele peste diferite regiuni ale corpului, fiindu-i provocate vătămări corporale ușoare și ca rezultat a avut nevoie de tratament medical, suportând stres psihologic intens, împrejurări care au și impus încasarea de la inculpat în beneficiul lui a daunei morale în mărime de 15.000 lei, în vederea aducerii satisfacției morale ca rezultat al suferințelor suportate, fiind apreciată în deplină concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale cu luarea în considerare a urmărilor faptei, a naturii și duratei acestora.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, *avocatul Anton Vasile în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar*, fără a invoca prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei în latura pedepsei penale cu emiterea unei noi hotărâri prin care lui Lupașco Iulian să-i fie numită o pedeapsă mai blândă.

În motivare recurentul a indicat că, la individualizarea pedepsei, instanța nu a ținut cont de circumstanțele reale de săvârșire a infracțiunii și a celor personale ale inculpatului, care nu prezintă pericol social, cât și de unele circumstanțe în care s-au desfășurat evenimentele, de gradul de participare a inculpatului, de circumstanțele atenuante - căința sinceră de cele întâmplate, recunoașterea integrală a vinovăției, vârsta tânără și solicitarea examinării cauzei penale în baza art. 364¹ Cod de procedură penală.

Mai mult ca atât, jurisprudența CEDO stipulează expres că „Soluția mai potrivită pentru problema supraaglomerării ar fi reducerea numărului de deținuți prin utilizarea

mai frecventă a măsurilor punitive non-privative de libertate prin minimizarea recurgerii la detenția preventivă", amintind în acest scop Recomandările Comitetului de Miniștri nr. R(99)22 și R(2006)13, care invită statele să încurajeze procurorii și judecătorii de a folosi cât mai mult posibil alternativele de detenție având scopul de a rezolva problema creșterii numărului deținuților în închisori.

Reieșind din cele menționate mai sus și ținând cont de analiza cumulativă a criteriilor de individualizare și coroborarea probelor care furnizează informațiile respective, precum și indicarea temeiurilor care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, prin caracterul retribuțional al pedepsei aplicate și așteptările societății față de actul de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate, precum și aplicând efectul circumstanțelor atenuante indicate de mai sus, recurentul consideră că este posibilă aplicarea unei pedepse non privative de libertate.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

În speță, recurentul critică hotărârea, solicitând rejudecarea cauzei în latura penală, însă nu face trimitere la temeiurile prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală sau la presupusele erori depistate în decizie la stabilirea pedepsei sub formă de închisoare. Colegiul penal constată că, recursul este insuficient de motivat, or textul acestuia trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauză, indicând care este eroarea comisă de instanță, pe când în speță recurentul solicită doar casarea în latura pedepsei enumerând circumstanțele care au stat la baza stabilirii pedepsei sub formă de 2 ani închisoare.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Față de lucrul judecat de către instanța de apel, Colegiul penal consideră că instanța de apel în decizia sa argumentat și-a motivat soluția privind respingerea apelului apărării, ținând cont de prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal și de criteriile de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 Cod penal, luând corect în considerare gravitatea infracțiunii săvârșite (categoria mai puțin grave), anterior nu a fost judecat fiind aplicată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, solicitând examinarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, prevăzut de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Instanța de apel just a concluzionat că stabilirea pedepsei non privative de libertate reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inequitabilă și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cu faptul că anterior a fost tras la răspundere penală și aplicată pedeapsa sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform prevederilor art. 90 Cod penal, însă, aceasta nu a reeducat inculpatul de la comiterea altor infracțiuni, ce demonstrează că pedeapsa non privativă de libertate nu a asigurat respectarea prevederilor art. 61 Cod penal.

Astfel, la individualizarea pedepsei instanțele de fond au ținut cont de solicitările acuzatorului de stat și a părții apărării, aplicând o pedeapsă proporțională cu circumstanțele de fapt și de drept. În aceste condiții, stabilirea unei pedepse mai blânde nu este rațională în circumstanțele stabilite pe caz și nu ar putea asigura scopul pedepsei penale prevăzut de art. 61 alin. (2) Cod penal vis-a-vis de restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui cât și a altor persoane.

În plus, necesitatea schimbării pedepsei nu a fost suficient argumentată, iar simpla enumerare a circumstanțelor nu justifică implicarea Colegiului în schimbarea pedepsei inculpatului, având în vedere că, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.*

Sub acest aspect, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erori de drept, care ar impune casarea deciziei adoptate. Prin urmare, criticile recurentului nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Motivele invocate în recursul ordinar au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din

16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova).

Prin urmare, având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar criticele din cererea de recurs înaintată de avocatul Anton Vasile nu și-au găsit confirmare.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Anton Vasile în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 decembrie 2022, în cauza penală privindu-l pe LUPAȘCO Iulian XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 septembrie 2023.

Președinte

Ion GUZUN

Judecător

Boris TALPĂ

Judecător

Anatolie ȚURCAN

Notă: Din motivul imposibilității semnării deciziei motivate de către judecătorul Ion Guzun, din cauza aflării în concediul de odihnă de la 14 august 2023 și demisiei lui din funcție de la 25 august 2023, prezenta decizie motivată este semnată de către Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție, judecătorul Viorica Puica, în conformitate cu prevederile art. 339 alin.(8) Cod de procedură penală.